

Gabriele Amorth,
Odejdź ode mnie, szatanie!,
Częstochowa 2013, 96 s.

Istnienie i działanie człowieka w świecie od zarania dziejów cechuje swoista dwubiegunowość. Człowiek w życiu podejmuje decyzje, które realizuje konsekwentnie w czynach, określanych w skutkach jako dobre lub złe. Co więcej ulega wpływom pozytywnym lub negatywnym, które odsyłają do uwzględnienia źródeł takiego postępowania człowieka. Stworzony na obraz i podobieństwo Boga (Rdz 1, 27) powołany został do udziału w Najwyższym Dobru, jakim jest sam Trójjedyny Bóg, ale postawiony w wolności w relacji do Boga z innymi stworzeniami uległ perswazji złego ducha i wszedł w relacje z nim, partycypując w istocie zła: „Oto człowiek stał się taki jak My: zna dobro i zło...” (Rdz 3, 22). Powoduje to nie tylko ciągłą konieczność wyboru i związany z tym często zamęt w ludzkim sercu, ale też znacząco wpływa na dzieje jednostek ludzkich, co za tym zaś idzie na dzieje świata. Z punktu widzenia chrześcijańskiej teologii kwestia powyższa złączona jest z istnieniem szatana – sprawcy zła.

Począwszy od starożytności teolodzy i filozofowie łamali sobie głowy nad poruszonym problemem, próbując rozwikłać tajemnicę zła i opracowywać strategię konieczną do wygrania owej mistycznej walki rozgrywającej się w teatrze codzienności. Owocem tych poszukiwań jest szereg pism i uczonych traktatów, rozmaitej wielkości, cieszących się różną powagą, zawsze jednak w jakiejś mierze wspierających w zrozumieniu istoty i sensu zmagania ze złem i jego sprawcą, szatanem. W zbiór tych edycji wpisuje się kolejne dzieło Gabriela Amortha, włoskiego egzorcysty, duszpasterza i praktyka posługującego przez długie lata w diecezji rzymskiej, który – pytając: czy szatan naprawdę ma moc oraz kim jest szatan oraz demony – nie tylko udziela w swojej książce odpowiedzi, ale też zapoznaje czytelnika z metodami działania złych duchów oraz przybliża wypracowane przez Kościół sposoby obrony przed nim. Czyni to poprzez opisanie praktyki egzorcystycznej w historii Kościoła, a także poprzez charakterystykę tożsamości egzorcysty,

stosującego odpowiednie metody skutecznej obrony przed wpływem złego ducha na człowieka.

Książkę otwiera rozdział poświęcony istnieniu i istocie szatana i złych duchów. Docenić tu należy spójną i syntetyczną informację na temat szatana, jego działań aż po czasy współczesne i tożsamości innych złych duchów: demonów. Autorowi udało się ująć dość rozległy problem w formie niezwykle skondensowanej, dzięki czemu czytelnik ma możliwość wydobycia tego, co najbardziej istotne i konieczne dla poznania poruszanego zagadnienia. Cecha ta dominuje w całej publikacji.

Maleficje jako metody działania szatana to temat drugiego rozdziału, także solidnie opartego na przekazie *Pisma Świętego*. Jest to rozdział odnoszący się do życia człowieka albowiem wskazuje ataki złego ducha, opisuje ich przyczyny oraz objaśnia ich oznaki w życiu codziennym ludzi. Takie ujęcie kwestii czyni pozycję aktualną i atrakcyjną nie tylko dla odbiorcy zajmującego się na co dzień teologią, ale też dla czytelnika niekoniecznie obeznanego z filozofią czy doktryną wiary, jednak dotkniętemu problemem wpływu złego ducha na jego indywidualne istnienie.

Podobny rys charakteryzuje trzeci i ostatni rozdział książki, gdzie zapoznać się możemy z metodami walki z szatanem wypracowanymi przez wieki praktyki Kościoła z uwzględnieniem specjalnych modlitw wspierających ich skuteczność. Czytelnik może zapoznać się z charakterystyką relacji złego i człowieka, który robi wszystko, aby odwrócić człowieka od słuchania Boga i pójścia drogą Jego przykazań. Wykorzystuje do tego swoją inteligencję, ponieważ jako anioł, chociaż zbuntowany po stworzeniu, pozostał istnieniem wyżej postawionym nad człowiekiem i ma możliwości wpływu na jego wyobraźnię, nakłaniając do grzechu i do życia w odrzuceniu Boga i Jego przykazań. Czytelnik ma okazję uświadomić sobie, że tylko osobowa relacja z Chrystusem, który przewyciężył diabła i śmierć jako skutek grzechu pierwotnego jest szansą na wyzwolenie się spod jego wpływów. Może także zapoznać się z historią praktyk egzorcystycznych w Kościele, a także ze strategią egzorcysty oraz formami proponowanych przez niego chrześcijaninowi skutecznych metod wobec złych duchów, w końcu także ze świetlanym przykładem życia świętych, którzy skutecznie mocą modlitwy i siłą wiary odnosili zwycięstwo nad złym duchem.

W kontekście istniejących publikacji i wielkich traktatów demonologicznych prezentowane opracowanie jawi się jako przystępne i ciekawe. Wyróżnia się na tle wielu pism i periodyków, zarówno popularnych jak i popularnonaukowych.

Autora należy pochwalić za odwagę podjęcia tematu, dziś traktowanego często z przymrużeniem oka. Otrzymujemy bowiem odpowiedzi na postawione na wstępie pytania, powodujące niekiedy dreszcz emocji i uświadamiające, iż szatan i demony to nie dział w muzeum ludzkich idei, ale cały czas aktualny i palący problem.

Pozwala to żywić nadzieję, że jeśli książka ta trafi do rąk czytelnika zainteresowanego problemem demonologii, pozwoli mu na sprawniejsze oddzielenie demonologii od mitologii, która znajduje miejsce w obszarze zagospodarowanym przez rozumną wiarę. Jeśli zaś trafi na biurko czytelnika bardziej wykształconego, a niekoniecznie głęboko wierzącego, przyczyni się do zrozumienia tego, co Kościół odczuwał i przeżywał od samego początku swojego istnienia.

Pozostaje wyrazić radość, że Autor podnosi problem w sposób niezwykle sprawny i przystępny, kompetentny oraz błyskotliwy, przez co daje wyraz krytycznym argumentom uzasadniającym zrozumienie misteryjnego funkcjonowania zła w świecie. Niniejsza książka z pewnością wzbogaci katalog pozycji dotyczących demonologii. Służyć może pomocą egzorcystom, ale też może stanowić ciekawą lekturę dla każdego wierzącego, który szuka mądrego i konkretnego wyjaśnienia tych trudnych kwestii.

ks. Andrzej Proniewski